

Meşveret prensipleri

Isparta'dan Abdullah Tola: "Sağlıklı bir meşveret için takip edilmesi gereken önemli ilkeler nelerdir? İzmir'den Seyfettin Öner: "Meşveret kararlarına uymamak uhrevî mesuliyet getirir mi?"

Kur'ân'ın bir sûresinin ismi olan şûrâ, yani meşveret, istişâre ve danışma; Kur'ân'ın bazen hadiseler içinde¹, bazen de açıkça emrettiği² önemli bir sosyal karar mekanizmasıdır. Meşveret, bundan dolayı, sonsuzluğa doğru şerefle akıp giden îman hizmetinde can damarından da öte bir organ hüviyetindedir. Bedüzzaman Hazretleri, bunun sebebini, "Zaman şahıs zamanı değil; şahs-ı mânevî zamanıdır. Risâle-i Nûr'da şahıs yok; şahs-ı mânevî var!" sözüyle açıklayarak³, bütün sorumluluğu ve bütün hayrı şahs-ı mânevîye veriyor.

Şahs-ı mânevînin, yani hayırlı bir meslekte bir arada bulunan kimselerin her konuda ortak hareket etmeleri, ortak adım atmaları, ortak karar almaları çok önemlidir. Ortak alınan kararlarda yanılma payı neredeyse yoktur. Bedüzzaman Hazretleri bu zamanda iman hizmetinin de bir fikir ve gönül ortaklığı prensibiyle yürütülmesini bundan dolayı ister. Der ki: "Bu zaman ehl-i hakikat için, şahsiyet ve enâniyet zamanı değil; zaman, cemaat zamanıdır. Cemaatten çıkan bir şahs-i mânevî hükmeder ve dayanabilir. Büyük bir havuza sahip olmak için bir buz parçası hükmündeki enâniyet ve şahsiyetini, o havuza atmaktır ve eritmek gerektir. Yoksa o buz parçası erir, zâyi olur; o havuzdan da istifâde edilmez." ⁴

Verimli bir meşveret için izlenmesi gereken temel ilkeleri şöyle sıralayabiliriz:

1- Hazret-i Üstad'ın, "Bundan sonra her meselemizde emir, Risâle-i Nûr'un şahs-ı mânevîsini temsil eden has şâkirtlerin ve sizlerindir. Benim de şimdi bir reyim var."⁵ şeklinde çizdiği çerçeve ile örtüşecek biçimde, meseleler etraf-ı erbaasıyla müzakere edilebilmeli, görüş ayrılıklarını tabîî görmeli, farklı görüşlere ifâde imkânı verilmelidir. Çünkü herkes aynı tabîatta yaratılmış değildir. Herkesin rahatça görüşünü ortaya koymasına ve karar alma sürecine katkıda bulunmasına müsaade edilmelidir. Herkes konuşturulmalıdır. Emin olunmalıdır ki, doğru karar almada

yapıcı olmak şartıyla farklı görüşler yardımcı olacaktır.

2- Görüşmeler esnasında, insaf ve hakkı bulma niyeti ön plânda olmalıdır. Fikirler beyan edilmeli, karşı görüşlere hayat hakkı tanınmalı ve karşı görüşün de doğru olabileceği akıldan ve insaftan uzak tutulmamalıdır. Karşı görüşün haklılığından memnun olunmalı ve teslim edilmeli; kendi görüşü umûmî kabul görmediğinde bundan râzı olunmalı, üzerinde uzlaşılan kararlar için Cenâb-ı Hak'tan hayır umulmalı; karşı görüşlere tavır alınmamalı ve kırgınlık olmamalıdır. 6

3- Görüşmelerde hep kendi görüşlerini tartışma konusu yapmaktan ve hep kendi haklılığını savunmaktan kaçınmalıdır. Kendi fikirlerini mümkün merteye açık, anlaşılır, vakur, mantıklı ve saygılı bir üslûp içinde ortaya koymalı, daha sonra diğer görüş sahiplerinin fikirlerine kulak vermelidir. Kendi fikirlerinde ısrar etmeden önce, karşı görüşler üzerinde de düşünmelidir. Bu esnâda "fenâ fi'l-ihvân" ve "tefânî" düsturları (kardeşlerde fâni olmak) her zamankinden daha çok yaşanmalı; karşı görüş sahiplerine olabildiğince nazik ve saygılı davranmalı; hür fikirlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlanmalı ve yardımcı olunmalıdır. Karşı görüş üzerinde ittifak edildiğinde, buna uyulmalıdır.

4- Sadece kendi görüşlerinde değil; uhuvvet düsturu çerçevesinde, görüşleri kabul gören kardeşlerin görüşlerinde de meziyet aranmalı; karşı tarafın fazîleti ve meziyeti, kendi meziyeti sayılmalıdır.7

5- Eleştiriler pozitif bir çerçevede, uhuvvet düsturlarını ve tefani sırrını incitmeyen rıfk ve hilm üslûbu içinde dile getirilmeli. Şevk kırıcı tavırlardan kaçınılmalıdır.

6- Meşveret esnasında beşeriyet hali kırıcı olunmuşsa helâlleşmelidir.

7- Meşveretin hakkı gereği ifşa edilen bazı sırlar varsa, bu sırlar meşveret üyelerinde saklı kalmalı, dışarıya taşınmamalıdır.

8- Meşverette oy çokluğu ile veya mümkünse oy birliği ile alınan kararları uygulamaya değer, isabet değeri yüksek kararlar olarak kabul etmelidir.

9- Kendi kanaatimizden farklı bir karar çıkmış olursa, bu karara 'karşı duruş' sergilemekten uzak durmalı, karara uymalı. En azından bu karara uyulmasına saygı göstermelidir. Aksi takdirde bu karara uyulmaması, bu karara uyanların incitilmesi, bu karar dolayısıyla şahs-ı manevinin tesanüdünü bozucu tavırlar sergilenmesi, cemaat içine ikilik sokulması uhrevî mesuliyeti muciptir.

Dipnotlar:

- 1- Bakara Sûresi, 2/30.
- 2- Şûrâ Sûresi, 42/38; Âl-i İmrân Sûresi, 3/159.
- 3- Tarihçe-i Hayat, s. 605.
- 4- Hizmet Rehberi, s. 159.
- 5- Emirdağ Lâhikası, s. 219.
- 6- Mektûbât, s. 335.
- 7- Lem'alar, s. 166.
- 8- Kastamonu Lâhikası, s. 151.